

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 5 frt — kr.
 Fél évre . . . 2 frt 50 kr.
 Negyed évre 1 frt 25 kr.
 Kiosztóknak, kőnyeggyűjtőknek
 és tanítóknak egész évre 4 frt.

Minden a lap szellemi részét illető
 közleménynek a szerkesztőségbe írt
 avar, papíruddal utaz. — az
 előfizetők, hirdetőik és feloldalm-
 asok a kiadóhivatalban, Huszár István
 könyvkereskedésbe küldendők.

Megjelen vasárnaponként.

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI ÉS VEGYESTARTALMU HETILAP.

Hirdetési árak:

Egy négyhasábos petitser
 ára bélyegen kívül 8 kr.
 Többszöri közlésnél árked-
 vezmény.

Hivatalos hirdetések
 100 szóig 2 frt 30 kr bé-
 lyeggel együtt, — minden
 további megkezdett 100 szó
 után 1 frttal több.

Kéziratok nem adatnak
 vissza.
 Egyes szám ára 10 kr.

A lemondás politikája.

A M. Á. aug. 1-i számában olvas-
 tunk egy a „Correspondance de Hongrie“
 számára és pedig mint mondatik, a her-
 cegprimási aula legilletékesebb tényező-
 jétől közrebocsátott kommunikét, mely a
 primás személyét és gazdasági viszonyait
 illető részleteken kívül politikai helyzet-
 tünk lehető alakulására vonatkozólag
 ezeket mondja:

„A primási udvarban nagy örömmel
 üdvözölnének, még készségesebben támo-
 gatnának egy erős konzervatív pártot, de
 alkalmas vezéregyéniség híján sokkal
 szívesebben belenyugszanak a létező kény-
 szerhelyzetbe, mint hogy egy kétes ki-
 menetű küzdelmet megköszönjenek.

Apponyi Albert gróf a katolikus
 ügy megvédése által veszélyeztetve hitte
 népszerűségét és a fakultatív polgári ház-
 zassági forma felszínre hozatala által
 csak kibúvót keresett; Zichy Nándor és
 Esterházy Miklós Mór grófok fáradsá-
 gos és sikeres működése sokkal efeme-
 rebb (?) természetű, semhogy általa ál-
 landó vezérszerepre jelölhetők lennének;
 Száry Gyula grófból pedig a kellő
 agilitás hiányzik. Ezzel szemben a kor-
 mány, mely nem is protektora a katho-
 licizmusnak, de nem is üldözője és ha
 az eszközökben nem is nagyon válogat-
 tós, de intencióinak sok tekintetben tiszta
 nemes voltát kétségbe senki sem von-
 hatja hazafias szempontokból — egyhá-
 zpolitikája miatt el nem ítélt. És így
 bár a katolizmus sokat vesztett, az
 agitációk önmaguktól fognak elmúlni a
 szentesítés megadása után és így az a
 vélemény uralkodik, hogy a törvényne-
 vált javaslatnak a klerus többé ellen-
 szegülő nem fog.

Röviden összegezve: az akció ne
 induljon az elvesztett pozíció visszaszer-
 zésére, nehogy még a fennálló jogok és
 érdekek is esorbát szenvedjenek, vagyis
 világosabban szólva, ne a polgári ház-
 zasság kergettesék, hanem az autonomia
 és kongrua kérdésének megoldása szor-
 galmaztassék.

A legvilágosabb nyilatkozat, melyet
 az egyházzpolitikai viták egész tartama
 alatt hallottunk. Bizonyára azért jelent
 meg, hogy irányítójaul szolgáljon a ma-
 gyar katolikusoknak jövő teendőik

iránt. S így egy felülről jövő program
 jelentőségével bír, melyet számbavetelni
 kíván az, aki közrebocsátotta.

Mindent is kimerít, ami az elmé-
 ket jelenleg foglalkoztatja, s a legfőbb
 kérdésekre, melyek papirenden vannak,
 megfelel.

Nevezetesen a konzervatív pártnak
 felállítását nem tartja lehetségesnek, mert
 nincs arravaló vezérünk, következésképp a
 kormánypártnak további támogatását,
 mintegy a „kényszerhelyzetbe“ való bele-
 nyugvaszt ajánlja; mert hogy a kormány
 egyházzpolitikája miatt legalább hazafias
 szempontból el nem ítélt.

Inti továbbá a katolikusokat, hogy
 a polgári házasságba nyugodjanak bele,
 nehogy a még fennálló jogok és érdekek
 is esorbát szenvedjenek.

Vége a katolikusoknak egyedüli
 akció-tárgyául az autonomia és a kongrua
 kérdéseinek megoldását ajánlja.

A mai izgatott állapotok között,
 midőn már amugy is annyit szenvedett
 az egyházi tekintély, szinte nehezebbre
 esik kimondani, hogy a primási udvar-
 ból akármit mást várunk, csak a le-
 mondás politikáját nem.

Pedig ebben a programban a le-
 mondás politikája ajánlatik nekünk,
 ellenkezője annak, a mi ma a magyar
 katolikusok kebleit betölti s amit
 eddigi kath. nagygyűléseinken fenszóval
 hirdettünk a világnak.

Elismerem, hogy ott fenn a magas
 politika régióiban, jól láthatják a tehe-
 tőségeket, jól ismerhetik a pártok és a
 viszonyok rejtett szárait, a politikai egyé-
 niségeket; mindebből jól konkludálhat-
 nak az ilyen vagy amolyan mozgalom
 következményeire; de akármit is látnak
 ott fenn, lehetetlen, hogy a kath. poli-
 tikai akcióitól való ellálás, a korhadt li-
 beralizmussal szemben felállítandó kon-
 zervatív párt utáni törekvés letévesse, a
 mai kormánypárt uralmába való bele-
 nyugvás, sőt annak további támogatása
 legyen az az egyedül lehetséges politika,
 melyet a magyar katolikusoknak ma
 üdvösen ajánlani lehetne.

Tehát tegyük ismét le a cselek-
 vésről s hagyjuk a liberalizmust a nem-
 zet kárára tovább is grasszálni? Mond-
 juk ki, hogy eddigi mozgalmunk gyere-
 kes akadémikuskodás volt s feltűnni sze-

rető emberek vaklarmája? Mondjuk ki,
 hogy a hitelveken ejtett sérelem orvos-
 lása nem többé férfihoz illő törekvés?
 Uraim, akik tudjuk, mi történt az utolsó
 négy év alatt; mely bánásmódban része-
 sültünk mi katolikusok s a letárgyalt
 javaslatok mit rejtenek magukban jövő-
 vönkre: soha a lemondás politikájára
 nem adjuk fejünket, mert ezt tiltják
 vallási és nemzeti kötelességeink.

De hát, azt mondja az udvar, a
 konzervatív párt felállítására nincs ve-
 zérünk. Van, és ha nincs, lesz; csak a
 lemondás politikája mellett nem lesz
 soha. Vajjon mit nevelt a lemondás po-
 litikájában 1867-től egész a mai napig
 eltelt idő? A széthullott kék sorsára
 hogyan kerültünk? Ha tehát most ismét
 aludni megyünk, az unott állapot tovább
 fog tartani és 20 év múlva ismét azt
 fogjuk mondhatni: jaj, a konzervatív párt
 felállítására nincs vezérünk! Hisz éppen
 a küzdelmek, a munka, a törekvés neveli
 az embereket és ha kezdetben kicsi is
 lesz az a párt, majd megnő; a német
 centurmpárt se volt mindjárt óriás.

És azután micsoda politika az, mely
 a kath. autonomia kivívását tűzi ki akció-
 tárgyul, és a konzervatív párt felállítá-
 sától le akar beszélni? A 70-es évek
 eseményei megtanítottak, hogy soha a
 katolikusok az őket megillető autono-
 miát nem kapják meg, míg pártot nem
 állítanak az országgyűlésen. Az akkori
 Tisza-Ghyezzy párt figyelemzetetett már
 arra, hogy a liberális rendszer akkor ad
 majd nekünk autonómiát, ha előbb kol-
 dusokká tett. Ezt akarhatjuk mi?

Kétes kimenetű küzdelemtől se
 kell tartani; az a kath. szellem, mely
 országszerte nyilatkozik, óriási dolgokat
 művelhet, ha illetékes vezéreitől kellő
 támogatásban részesül. Sőt itt egész
 ösztönözéssel ki kell mondanom, hogy
 tekintve a mai hangulatot, jobb lesz ha
 egyházi előjáróink magok adnak irányt
 a cselekedni akaró törekvéseknek; mert
 ha elhanyagolják azokat, a mai bajokhoz
 még egy újabb fog járulni, az egyházi
 tekintély fölötté sajnálatos megcsökkenése.
 Jól láthatják már is, a nem vezetett
 törekvések mily divergens irányokat
 vesznek!

Am mondják ki mindig, mert hisz
 őket illeti a szó, mit tartanak helyesnek,

mit teendőnek; csak kettőre ne utalja-
 nak bennünket: a semmittevésre és arra,
 hogy a mai kormányt egyházunk barát-
 jának tekintsük.

A primási udvarból kiadott kom-
 müniké alkalmából lelkiismereti kötele-
 ségnek tartottuk ezeket elmondani, mert
 jobban szeretjük egyházunk ügyét, mint
 önszemélyünk érdekeit. D.

A katolikus középpárt.

A lapunk legutóbbi számában közölt
 hg. Odescalchi Livio-fele levél élénk vissz-
 hangot keltett a fővárosi sajtóban. A lapok
 majd egész terjedelmében, majd kivonatosa-
 hozták a vidékről jövő eszmét. S felfogva
 annak horderejét vezércikkben emlékez-
 tek meg róla.

A sajtónak ezen harmonikus összhangja
 bizonyítja, mennyire éltbe vágó kérdés lőn
 ott megpendítve. Zilált politikai viszonyaink
 követelik, hogy egy egészséges politikai
 irányzatra van szükség; az országban szer-
 tetesjével húzó elemek végveszélybe döntik
 álladalmunkat. A felekezeti harc, mely két
 táborra osztotta a nemzetet, újabb fiók-
 szakadást idézett elő, mely még veszedelme-
 sebb amannál s ez a nemzetiségi megoszlás.

A lapunkban közrebocsátott politikai
 megoszlás e két irányzat egyesítésével együvé
 akarja forrasztani az elemeket, mint azt már
 Zichy Nándor is kiemelte a pozsonyi kath.
 nagygyűlésen.

S egy katolikus párt megalakításával
 akarja biztosítani a békét, előmozdítani a
 konszolidációt.

Az egyik fővárosi sajtó organum fölös-
 legesen tartja az új pártot, mert hiszen,
 ugymond, külön célja nincsen, programja
 a „trón, a haza az oltár körül való szorosb
 csoportosulás“ vajjon nem mindnyájunknak
 egyöntetű törekvése-e ez? Mintha nem látna
 mi történt a legutóbb lefolyt időszakban.
 A trón számolyához lángok esaptak fel, me-
 lyek megüszkösítették eddig érintetlen szó-
 nyegét. És pedig nemcsak alulról, hanem
 azok is megperzselni segítettek a trón menyec-
 zetet, kik első sorban hivatva vannak meg-
 védelmezésére. A visszavonulás, melyet az
 utóbbi időben lejátszottak a koronával, leg-
 kevésbé alkalmas eszközök egyike, mely-
 nekkel a trónt erősíteni szokás.

A haza, az állam tekintélyének fen-

TÁRCA.

A fanál.

Eletemben csak egyszer voltam nagy
 ur, a midőn pezsgőttem. S akkor szőlított
 föl egy valóságos ur, irjak a pezsgőről. Soká
 töprekedtem, gondolkodtam, míg vegre mély-
 séges kutatásaim közt eszembe jutott a kö-
 vetkező historia.

Javában hortyogtak még a szegény
 bakák, midőn Sipos őrmester lelekszakkadva
 rohan a szunyado Marsfiak köze s harsogó
 szavával fölzavarta őket edes almukból.
 Dörmögött, morgott, mint a vackából kiza-
 vart mackó, sehogy sem férhetett ven ka-
 tonafejébe, hogy is lehet egy ember kedvé-
 ért annyi boldog almot ily szentségtelen
 módon darabokra szakgatni.

Még valahol messze, túl a béceken
 ballagott a nap golyója, alig hajnalodott
 még a hegyormok fölött s a szegény bakák
 fölcélődve, már dörgöltek álmódult arc-
 ukat, előszedtek a cifra bakancsot s a va-
 donatuj mündert, hogy parádeban vonul-
 janak a tábornok elé. Sürgés-forgás támadt
 a kaszárnya táján, porolás, kefézés, pucolás
 járt, szószívaj, larmázás visszhangzott min-
 denütt, csak a nagybajszu Sipos járt ször-
 nyű komolyan a bakák között.

Alig törték meg az első sugarak a
 harmatos fű rezgő gyöngyein, már keszen
 volt minden s várták a parancsot, mely
 hihetőleg egész napi nyugalmukat meg fogja
 rontani. Hja! Nem is mindennapi dolog,
 hogy a tábornok ur magas látogatásával
 megtisztelje őket. Mondják, hogy jó ember,
 de született katona, parancsa jószavú,

ismetelni nem szokta s jaj annak, ki az
 utolsó betűig nem teljesíti azt. Meg is lát-
 szott az izgatottság láza mindegyik arcán,
 kezdve a kapitánytól le az utolsó bácskai
 legényig; izgett-mozgott mindegyik s mely
 gondolatokba merülve jártak-keltek a kongó
 folyosók keramit kövein.

A tábornok ur kíséretével kilovagolt a
 nagy gyakorlat s a színesleg döntő útközlet
 helyére, a Kökenyes mezőre, de még távo-
 zása előtt kiadta a parancsot Kovács kapi-
 tánynak, hogy az estszürkület beálltával
 rendeljen ki 20 embert előírászeru faná-
 lokkal fölszerelve, a Hegyháti dombra, hon-
 nan közös ostrom intéztetik a vár ellen.

Tagra nyílt szemekkel bámult a kapi-
 tány tábornoka után, ijesztőn zugott szeg-
 ény fejében a rövid parancs, összeszedte
 minden harci tudományát, végigbongesztett
 annak minden szakán, hegyesre pödörte
 nyalka bajuszát, de az sem segített, csak
 nem tudta kisűtni, mi is legyen tulajdonké-
 pen az az átkozott fanál? Jó soká törté
 gondterhes fejet a förtelmes fanálon, míg
 végre mélyeség töprengéseiből kiszabadít-
 totta egy okos gondolat. Elhívatta a Bakó
 hadnagyot s katonás rövidséggel kiadta neki
 a parancsot, hogy az alkonyat előtt 20, faná-
 lokkal fölszerelt, embert rendeljen ki a
 Hegyháti dombra.

Szajátjára bámult a hadnagy, nem tudta
 megérteni a különös parancsot. Kovács ha-
 miskásan hunyorgatott fekete szemével,
 mintha csak mondani akarta volna, nesze!
 tord rajta fejedet s süsd ki, mi a fanál?
 Szegény Bakó homlokára kigyöngyözött a
 vereték, nagyokat fujt s még nagyobbakat
 elgondolkozott.

Ugy rémlett előtte, mintha hallotta
 volna valamikor e burkus szót, de emlékező

tehetsége cserben hagyta ép e válsagos
 percben.

Bizalmas hangon fordult Kovácshoz:
 — Kérlek kapitány uram mi az a
 fa...?

Kovács nem várta be véget a bizal-
 mas beszédnek s ott hagyta szótlanul be-
 nem fejezett mondatával a szegény had-
 nagyot.

— Tudja az ördög — morgott boszu-
 san a bajszja alatt — mit értesz te a fa-
 nál alatt, nemhogy megmondanád, de bizony-
 talanságban hagyja az embert.

Lehorgasztott fővel ballagott előre,
 föl akarta kutatni a poros Lexikont, midőn
 ép vele szembe jött Sipos őrmester.

— Sipos, jöjön ide.
 A vén katona ott termett hadnagyra
 előtt, katonás állásba vágta tagjait s hűle-
 dezve hallgatta a fanális parancsot.

— Értette? — kérdi a hadnagy.

— Igenis, de...

— Milyen de?

— Csak azt akartam kérdezni mi az

a fanál?

— Micsoda, hát maga őrmester és

még azt sem tudja mi a fanál? Fel ötkor

kint legyen e husz ember, punktum. Bakó

megfordult s minden további szőzaporitást

kerülve, otthagya Sipost.

Már a harmadik kapitulációt szolgálja,

már nem egy száraz profonthon esorbultak

ki fogai, de ilyen bajban nem volt eddig

még soha. Lassan kullogott a kaszárnya

fele, sillabilizta a fanál minden arva betű-
 jét; még ha mondotta volna fanál vagy

kanál, hát hiszen csak megérti, mert ma-
 gyarul van mondva s akkor tudná, hogy

menázs lesz a hegyháton, de ez az arabs
 szó sehogy sem férhetett fölzavart eszébe.

A katonák épp rágyújtottak egy har-
 sogó nótára, midőn Sipos közéjük lépett.

— Nem fogjátok be a pofátokat —

mordult rájuk az őrmester s halotti csönd lőn.

— Szabó jöjj ide.

Az előhívott előrukkolt, a többi meg

kiváncsian leste a történéődöket.

— Szabó fiam, hány óra van?

— Nyolc, őrmester uram!

— Jól van. S hét óra múlva mennyi

lesz?

Nagy fejtorésébe került a fogas kér-
 dés, ujjaihoz is kénytelen volt fordulni ez

iszonyatos számművelő pontos megfejtése

celjából s örömtől sugároz arccal válaszolt:

— Három óra a menázs után!

— Igen helyesen van fiam! No, te-
 hát vigyázz! Három órakor fogsz 20 em-
 berrel — itt fölhívja őket, kik mindnyájan

hangos „hier“rel felelnek — a kaszárnya

elő vonulni s mindegyiktek felszerelve legyen

előírasos fanállal. A kapunál hozzatok csat-
 lakozom s fölmegyünk a Hegyháti dombra,

hol a tábornok ur is lesz!

Szabó mereven bámult az őrmester

szigoruan komoly arcába, bajtársai is segit-
 tettek neki, de szoboz nem tudott jutni.

— Hát mit bámulsz rám mint a borju?

— Őrmester ur, jelentem alásan, nem

értettem!

— Nem értettel? Hát taljánul be-
 szelek?

— Azaz, nem tudom mi a fanál —

felelt Szabó.

Sipos glédába állt, csipőre tette két

kezet s dörögni kezdett, mint nyár közepén a

haragos égbolt, csak ugy visszhangzott az

egész tanya:

— Micsoda? Te töklőkö, még azt sem

tudod, mi a fanál? Hát azért koptattad az

altiszti iskoia küszöbet s padjait? Letépen

tartására, fájdalom, nem mindnyájan egyenlő tevékenységgel törekszünk. E tekintetben peccatur intra muros et extra. Maga a hatalom árnyában sűtkéző párt saját hibáival kompromittálja az államot, amennyiben azonosítja magát az állammal. Ferdeseit úgy fogják fel, mintha ez az állam hibája volna. A másik az állam biztonságát veszélyeztető törekvés a nemzetiségi hájsza, mely Erdélyben most napirenden van. Nem azt mondjuk, hogy a bunósok ne lakoljanak. Sajtja őket a fenytető kodex, akik vétettek, meg akkor is, ha netán partikuláris szempontból igazuk volna is: mert az állam érdeke előbbre való, egyes törmelekek magánérdekeivel.

De a kormányzás művészetét nemcsak abból áll, hogy a bunósok lakoljanak, hanem, hogy a még nem egészen megátalkodottak a bukástól visszatartassanak. Tapintat és eszély epp oly követelményei a kormányzásnak, mint a kérlelhetlen szigor a végzettségben. Azért ohajtható, hogy a nemzetiségi hájsza ne folytattassék oly lármával, mert ez a bajnok nem kiirtásával, a mint kell, hanem öregbítésével fog végződni, a mint nem kell. Utóvégre is mi haszna az államnak, ha a vétkesek szigorúan bünhődnek, mind valamennyien s ha ezáltal százszáz, talán milliók, elidegenednek, sőt elenségei lesznek a hazának.

Ez az, a mit hg. Odescalchi politikai „programnyilatkozat”-a kiemeli; ez az, amit az ohajtható új párt orvosolni hivatva volna. Megmenteni a hazának azon elemeket, a melyek még egészségesek és eltávolítani belőle a dudvát, hogy elveszzen akár Szegeden, akár Szamosújváron.

Az új katolikus párt alakításától tehát, ha e nehéz feladatot megoldani sikerül, nemcsak nincsen mit félnie az államhatalomnak, hanem az egyenesen megerősítésére vezetend. A felekezeti megosztástól pedig remegni határozottan felesleges, mert egyrészt egyező tömöríti ugyan a katolikusokat, de ez nem szükségszerű következménye egyúttal, hogy elszakítsa, elválassza őket a többi felekezettől. Mert mint a programnyilatkozatban kiemelve vagyunk, nekünk ohajtható szeretni azokat is, kik nem úgy imádják az Istent mint mi, csak szálljunk magunkba és tartsunk össze azokat, a kik Istent imádnak és hisznek.

Nyitra vármegye monográfiájához.

Nyitra vármegye monográfiájának ügyét időszerű volt megemlíteni és szellettetni. Ha már eddig nem vettük munkába, írja lapunk egy barátja, a milleniumra el nem készül. 3-4 év előtt kellett volna kezdeni az anyaggyűjtést. Vármegyénk szép multtal dicsekszik, csak hogy nem ismerjük. A monográfia megírásánál kívánatos volna a munkafelosztás elvet követni. Például: a politikai, egyházi, közgazdasági történetet, a földrajzot, művelődést stb. külön szakőrökre bízni. Továbbá érdemes lenne képeket is bemutatni a vármegye területét. Megyénk gyönyörű tájképekkel dicsekszik. Magának

galleriáról azt a három csillagot. Az ember majd megbomlik, csak hogy tele tömjé üres fejeteket mindenféle tudománnyal s aztán meg ilyen birka is van, ki azt sem tudja mi a fanal! Persze, zabálni, dupla porciót befalni, feketét inni, ahhoz van eszetek. Negylábu lajhárok vagytok, de majd kivevrem belőletek a tunya életet. Egy szóval, Szabó 20 fanállal ellátott emberrel három órákor kint légy! Erte? Különböznél vigyázz irhádra.

Sarkon fordult s ott hagyta az amuló bakákat, kik kinos hűledezesükből fölöcsüdvá, tanakodni kezdtek a fanal mibenlétén. Senki sem volt képes megmondani mi a fanal.

Szabó lecsüngő fejével a hosszu lócán, agyában rémes gondolatok kergetőztek, már a hadbíroság előtt képzelte magát s atérezni vélte a ki nem kerülhető várfogság minden keserveit. — Ezre sem vette, hogy a szobába lepett egy régi pajtása, csak midőn kupicájával koccintott az ő poharán, fölemelte zavaros fejét s bus pillantással köszöntötte a Kiss utászt.

— Hogy vagunk pajtás?
— Ah, ne is kértezd! várfogság...
— Micsoda vaaárfogság...?
Szabó belekezdett a rémes történetbe, elmondta a fanal-história minden részletét s elkecserecsere nyomatékos jeleül, nehéz sóhajok szakadtak fel hullámzó kebleből. Ravasz mosolygással hallgatta Kiss a szörnyű esetet s miután bekebelezte a tüzes pálinkát, odatordult a szomorkodó Szabóhoz:
— Hát csak ezen bú-ulsz, pajtás?
Mi lesz a borralvaló, kisegítlek a hinárból?
Egyszeribe felugrott Szabó a lócáról:
— Te, tudod mi a fanal? Az Istenért, könyörülj megkínzott lelkemen, mert megbolondulok. Várba zárnak, fölakasztanak... akarmint adok, csak mond meg mi a fanal?
— Tudod-e pajtás, — szolt Kiss, —

a központnak. Nyitra városnak környéke ritkítja párját.

A várak, szeretházak, plebániák levéltáraiban sok ismeretlen adat lappang, melyek átkutatása időbe kerül. A szerkesztőbizottság összeállíthatná a kérdő pontokat. A vármegye és a püspökség levéltára sincs kibányászva.

Ismerjük önmagunkat, multunkat. Ma-holnap másunk se lesz, csak a — multunk. Szépen mondja Ipolyi: „Órizzuk meg, gyűjtjük össze emlékeinket, nehogy végleg elveszszenek, s ezáltal üresebb legyen a mult, szegényebb a jelen, kétésebb a jövő”.

Azt hiszem vármegyénk területén minden plebánia hivatalnak engedélyezi az egyházi főhatóság, hogy a plebánia-könyvtár számára a templom pénztárából megszereztesse. Aztán minden községi és körjegyzőségi hivatal részére a költségvetésbe a munka árának felszámolását engedélyezi a vármegye. A szomszéd vármegyék, a szeretházak, egyesek is megveszik. Így kerék számban számítva, egy ezer példányban bizton elkel. Ha ez nem főlözné a kiadási költségeket, a vármegyei alapok is áldozhatnának valamit.

B. A.

*) Nem is szükséges nézetünk szerint a magyar vidéki papságban meg mindig feltételezünk annyira érdeklődést az állományukról, hogy meggyőzőnek, ezen szűkebb hazáknak leírására az előre látható 2-3 frtnyi összeget szívesen fogja áldozni. Szerk.

Levelezés.

(Az antwerpeni világiállítás.)

Anvers, 1894. július 27.

Tisztelt szerkesztő úr!

Az egész művelt Nyugat-Európa magán s nyilvános életében sem gondol egyebire, mint az anvers (antwerpeni) világiállításra. Anvers, eredetileg német város: Antwerpen, onnét hand werven; e két szó magyarozatát a következőkben adják: Anvers nagy kikötő város partjához már régi időkben a tengerről sok kereskedelmi hajó járt Schelda folyón fölfelé; Anvers Gigas nevű óriása a városi folyó partjain ült s azon hajók tulajdonosait, kik a vámost megfizetni nem akarták, nem csak hogy a városba be nem eresztette, de kezüket levágta, azt a folyóba dobta. Innét az elnevezése a városnak; ezt magyarázza a címereben látható levágott kézfej, nemkülönbön Gigas óriási szobra is a városháza előtti terezen.

A kiállítási iránti érdeklődés oly nagy, hogy Anvers állomása nem győzi befogadni a sok külön vonatot. Ma, jul 27-én zene-szóval 4 ezer francia — majd mind párisi — érkezett ide, nemzetiszínű szalaggal fehér szalmakalapjukon, a szalaghoz mindegyiknek oda volt erősítve kis zászlócskája, eme felirattal: „Vive la France.” Tengernyi nép fogadta őket az állomáson, honnet egyenest a városháza elé mentek, itt födétlen fővel végig halgatták a marseillaise-t, mire a polgármester az erkélyről köszönetet fejezve, a párisi testvéreket „vive” kiáltással üdvözölte. Erre a lelkes franciák kísérvé 6-7 ezer anvers-itől, a kiállítási területre mentek.

A kiállítási terület nagysága, festői berendezése s ritka látogatottsága — így jul. 27-én felkerestem Paska barátommal az igazgatóságot s referálása szerint aznap 13 ezren néztek meg a kiállítást — mindenesetre több figyelmet érdemelhetne a magyar lapok részéről, mint a milyenben azt részesítik.

A kiállítási csarnokban Magyarország egészen külön osztálya van nemzetiszínű

drappériákkal s nemzetiszínű lobogókkal díszítve. Ausztria s Portugallia közé van ekelve oly szűk területen, hogy Saxlehner budai keserűvizének 600 palackja kiszorult egészen az olaszországi osztályba. Osztályunkban ritka figyelmet kelt a külföldiek előtt s méltán a kiállító országnak ucinu-mat képezi Spanroft népszínházi díszletfestő megszólamlásig hű 10 tájképe: La pusztá, Tatra, Poprad, stb. Nem győzik eléggé nézni e képeket, kivált a franciák s angolok A népviseletből csak egy horvát menyecskejevel szerepel s itt a magyarországi osztály rendezőese igen nagy hibát követett el s hogy, teszme, sem az eredeti, magyar népviseletet, sem Magyarország felsővidékét stb. nem vitte be a programba. A magyar mezőgazdák szövetekezete kiállításánál József kir. herceg is szerepel.

Kitűnik meg a magyar osztállyal: Mauthner Odón Budapestről, Zsolnay Pécsről s a szegszárdi selyemtenyészet felügyelősege.

Egyet nem láttam osztályunkban — a mit más országok osztályaiában látni lehetett — t. i. egyházi szerek, képek, szobrok kiállítását. Egy francia abbé kérdezte tőlünk, vajjon ez-e a Regnum Marianum s mi lesütött szemmel mondtuk: hogy igenis volt, de többé nem az! Adná az Egék Ura, hogy meg legyen, volt a valasza!

A legzadagabb kiállítás a belgáké, az angol, nemkülönbön a francia is.

A külföldiek között kitűnnek még Froc-Robert párisi cég egyházi szobrászata; Baz-zanti „nil sine magno vita labore dedit mortalibus” jellegével ellátott olasz cég szoborkiállítás.

A gépcsarnoka a gépkiallításnak oly nagy, hogy az magában veve jó egy napot igényel.

A kiállítási területen van még három, ezen alkalomra épült utca, a régi Antwerpenből, a hol XV-XVI. századbéli ruhazatu emberek laknak, bort, sört mérnek, dolgoznak stb.

Erdekes az üvegfonó gépgyárban az angol királytól által megrendelt üvegruha.

A főbejáratnál balra van a sok restaurans s muzsikaszó; többi között magyar csárda is van berendezve, hol magyar leányok merik a tokajit (már a kinek) s elegányos magyar egyenruhás cigány játszik.

Wiener Caffében van a bécsi Prater (?) oláh muzsikával.

Mondhatni, hogy Anvers kített magát, mert oly sok unikumot hozott össze a kiállítási csarnok körüli, Afrika, Amerika és Ausztráliából, hogy mi két nap alatt azt meg se nézhettük, mert P. barátommal Hollandián át már Rajna vidékére kellett sietnünk.

Benyics István.

Bella, (Trenesen m.) 1894. július 31-én.

Örömnappja volt e hó 29-én a regényes fekvésű Bella közegében. E napon szentelte be ugyanis vidékünk közszeretben álló esp.-kanonoka ngos és főt. Zlathary János varnai plebános ur azt a kápolnát, melyet az Amerikába kivándorolt bellai lakosok özszerakozgatva véres verejtékkel szerzett filereiket a Belláról Tyerchokvára vezető országút mentén a Szűz Anya tiszteletére emeltek. Del Fabro Benjamin varnai építómester kitűnően oldotta meg feladatát, mert tekintve azt, hogy a kápolna forrás felett épült, több akadályal kellett megküzdnie. Maga a csalt környezetével, s a belőle előbogyó kristályvizével kellemes képet nyújt a szemlélőnek.

Az ünnepség előestéjén, midőn már az Ave Mariára hívó harangszó végső ak-

kordjai elhangzottak, hatalmas mozsárlövések dördültek el a méltóságosan esendes estén, nagy meglepetésökre a hasonló hangokhoz nem szokott hegyi lakóknak, melyek másnap azaz vasárnap reggel a faluba berobogó esp.-kanonok ur érkezéével fokozódott mértékben ismétlődtek.

A kisimise végeztével a benedikáló kápolnához indultak körmenetben. A szegény falusi nép egyszerű de tiszta ünneplőjében, a Gródenben készült hürdi Szűz Anya szobrát felváltva vivő harminc koszorús leány, valóban impozáns képet nyújtott. Egy óra alatt odaértünk a helyszínére, s a megindító szent beszéd után, melyet közsegünk plebánosa Radlinszky Henrik ur mondott az egybegyűltekhez, megkezdődött a Szűz Anya szobrának megáldása; ennek végeztével ngos Zlathary János kanonok ur fordult a hívők-höz s egy rövid, de lelkes beszéd keretében kifejtette s megvilágította a nép s lelkipásztora közötti viszonyt, buzdította a népet, hogy e kapocs minél bensőbb, minél szilárdabb legyen; továbbiakban a hívők, meg a saját nevében köszönetet mond a közseg plebánosának, kinek útjárásának, fáradságát nem ismerő szorgoskodásának köszöni letét, legalább részben az új kápolna. A beszéd után tédreborult a közel két ezer-nyi tömeg s könyözött szemmel fogadva a kanonok ur áldását, lassan, ajtatos imák s enekék közt visszavonult a csinosan díszített templomba.

Az ünnepség után a helybeli plebános ur vendégszerető házában nagyobb társaság jött össze. Azt hiszem említenem sem kell, hogy tősztkban sem volt hiány; bününk az már minékünk, hogy tősztk nélkül egy ebédet sem vagyunk képesek végig enni. Így folyt le az épületes ünnepség, melynek emlékét bizonyára sokáig fogják szívőkben viselni a jelenvöltek mind. Amerikai atyáknak pedig, kik nem riadtak vissza a jelentékeny anyagi áldozatoktól, éltesse az Eg s engedje, hogy minél előbb terhes-senek vissza hazájuk édes földre, hadj gyönyörködjenek önszeméikkel vallásos lelkek sugalta szent celjuk megvalósításában.

Szpuszta István.

Helyi hírek.

Személyi hírek. Palkovics József dandárparancsnok Becsbe, neje és leánya pedig Salzkammergutba utaztak. — Nécsy Endre esp. plebános Marienbadba, Belák József, káptalani alszámvevő és Szmda Kalmán pedig Nemetszárba utaztak — Csarada Géza es. és kir. kamarás, kerületi főnök Boszniából, nejevel hosszabb tartózkodásra Felső-Elefánthra érkezett. — Dr. Franciscus Lajos Svajcra és Felső-Olaszországba, Gerháth Mihály darázi plebános egészségének helyreállítása végett Wrißhofenbe, Ferenczi József kegyesrendi tanár pedig Tassra (Pest m.) utazott.

Dr. Dudek János. lapunk szerkesztő-helyettese hosszabb időre edesanyjának látogatására aranyos-Maróthra távozott. — Lapunk szerkesztője pedig huzamos távollét után jul. 31-én visszaerkezett Nyitrára.

Városi közgyűlés. Nyitra város képviselő testülete t. hó 2-án Kóstyál Pál polgarmester elnöke alatt látogatott rendkívüli közgyűlést tartott, melynek főbb pontjait a következők és csatornázási szerződés képeztek. — A kövezés és csatornázásra vonatkozó költségek összege 128,000, mely összeg kölcsön útján szerzendő be, meg pedig tekintettel az árfoylam különbözetre és tekintve azt, hogy az első felelő törlesztést azonnal levonják a kölcsönnél, elhatározták, hogy azonnal 135,000 frtnyi összeg vetessék fel. A kölcsön Budapestben vendő fel csak, ha az ottani penzüntzetek nehézségeket támasztanának, történhetik a felvétel Nyitrán. A törlesztési határidő lehetőleg 50 évre kinyújtandó. — A közgyűlés tudomásul veszi, hogy a csatornázás eszközésénél a gázcsövek átlakása 900 ftoz veszi igénybe, mely összeg 1000 frtban a járdáépítési területek terhére megvázvattatik. — Előadatot továbbá, hogy a kölcsönnel szemben a város által termelt közszület értéke 7000 frt; hogy a háztulajdonosok a járdákért maguk is mintegy 3000 ftoz befizetnek a városi penztárba. Ezek tudomásul vetele után a polgármester és Glasner József kövezési vállalkozó között megkötött szerződés egyhangulag jóváhagyott, úgy t. i. hogy annak ellenzői elhagyták a termet. A szerződésen nemi csekély módosítást eszközöltek, hogy t. i. a feumaradt es el nem használt anyagokat a vállalkozó másutt ne értékesíthesse; s hogy a járdaszegély kövezetének □ metere 4 frt 20 krajcárjával számítando. — A csatornázás. Jóváhagyott a polgármester, valamint Deak, Kemeny és Gerő vállalkozók közt kötött csatornázási szerződés azon megjegyzéssel, hogy a járdátesttől épített mellescsatornák (30 ctm. árral) egységárai metereknél 3 frt 36 kr; e 25 ctmeteres árral biro mellescsatornák pedig 2 frt 70 krajval számítandók. Ezen mellescsatornák költségeit a háztulajdonosok 5 felelő részletekben törlesztethetik. Határozatott egyúttal, hogy azon háztulajdonosok, kiknek hazuk utcai részén meg járda nincsen, a járdá építési költségeinek felet a városi penztárba betételni kötelezettek; ott pedig, hol már van járdá, de javítást igényel, a háztulajdonos mire sem köteles. — Targyalatott egyúttal a

rasztott katonák visszasereglettek minden oldalról a kaszárnya fele.

Hazafelé ballagott a kapitány is, hegyesre podorte katonas bajuszát, öröm töltötte el keblét s magába dörmögte: Megis helyre való legyen az a Bakó hadnagy, csak neki köszönhetem, hogy olyan fényesen sikerült minden, ha ki nem eszeli mi a fanal, kudarcat vallunk csunyaul.

Bakó delegen lépetgett a kis csapat élén s folyton koválygott agyában a gondolat, hogy megis csak többet tud egy ven őrmester, mint egy két éves hadnagy. Sipos is meglegegetten bandukolt s nem tudta eléggé bámolni Szabó nagy tudományát, ki dacára annak, hogy csak es. és k. szakaszvezető, okosabb, mint az őrmestere s oly derekasan oldotta meg fanalos nehéz feladatát. Csak Szabó kullogott lehorgaszott fővel, mert ő neki kellett meginnia a fanal levét, átkozta a sorsot, hogy 2 frt 50 kron kellett megvásárolnia a kelletlen tudományt.

Nemsokára megnevesedett a kaszárnya s meg jobban a káptán, fogott az ital s gyarapodott a jó kedv; a Kiss utász is oda keveredett közéjük s szeretettel szorongatta köpönyege alatt a pezsgős palackot. Kupákba töltötte s Szabóval mutyiba élvezetelt ittak a habzó italt. Dáridó, enekszó járta a káptán, Bajtársi ölelések közt rágyujtott a két pajtás is egy cifra nótára, hebe-korba leöblítették egy egy hőrpíntessel száradó torukukat s buzgóságukban észre sem vették a Bakó hadnagyot.

Mosolyogva nezte a mulató bakákat s odalépett a két pajtáshoz:

— Mit isztok fiúk?

Szabó katonas pose ba vágta magát s csak úgy felvállról odavágta neki:

— Hadnagy ur, jelentem alasan, egy kis fanalpezsgőt!

Mittuch József.

intézkedés megtörtént. — Ugyanezen alkalommal értesítették az érdeklődőket, miszerint a jövő tanév okt. hó első napjaiban veszi kezdetét. A felvételtől óhajtok s jelentkezők a nm. földmiv. m. kir. miniszter uhoz címzett kérvényüket aug. hó 15-ig ezen iskola igazgatóságához küldjék be. Ha szegénységi bizonyítvány van csatolva a kérvényhez, a 144 frtnyi (11 hónapi) ellátási díjból részleges vagy teljes elengedés várható. Felvételi kellekek: erős testalkat, elemi képzettség s lehetőleg a már betöltött 17 éves életkor. Az ellátási díjak felére előre fizetendők.

Annabál. Postyemből jelentik lapunknak, hogy ott múlt hó 29-én nagy fényűvel tartották meg a szokásos Annabál. A szórakozás változatossága kedvéért két szindarabot is adtak, az egyik Labiche egy felvonásos vígjátéka „Az ajánlott levél,” melyben Kraft Ödönne Debreceből és Urmenyi Erzsike k. a. Komáromból, vitték a főszerepet; a másik pedig német nyelven, Wichertnek „Jegyesek” című vígjátéka volt. Közben egy helysúlyhi kiváló enekeső ragyogtatta gyönyörű hangját. A színelőadást ropogós tánc követte kiválóan kivirradt.

Kis-Baában evenként július 31-én tartatik országos vásár, amint ez minden naptárban olvasható. A vásártól megsebezte gróf Esterházy Károly, a hatalmas dynasta, annak idejében, a harmincas években Kis-Baának földesura. A vásárok elejével szépen fölvirágoztak, jövedelmet is hoztak a földesurnak helypenz alakjában. Ujabb időben évről-évre súlyednek a vásárok. Legjobb lenne — írja levelezőnk — vegyék el-törölni. Kár az idő- és pénz pazarlásért. Alig látni néhány sátrát, hanem a nép, gazdák és cseledek, ha delelőt tesz is valamit, delután ünnepel a — korcsmákban.

Az egyforintosok bevonása. Papir-forintosok kimennek a használatból s helyükbe az ezüstorintosok lépnek általános forgalomba. Bevonásuk azonban lassan megy, mert a közönség ragaszkodik a kegyelmesebb papirpenzhez és nem szívesen fogadja a nehez és kegyelmetlen ezüstpénzt. A papirforintosok 1895. dec. 31-ig maradnak közforgalomban, azután csak az állam-pénztárnál lesznek bevezethetők.

Tűz. Július hó 26-án délben Sztrice községben tűz támadt. Leégett 12 ház és 3 pajta. Nagy szerencse, hogy semmi szel sem volt, mert különben az egész község esett volna áldozatul. A nyitra-zsambokréthi tűzoltók azonnal a helyszínre termettek és a tűz továbbterjedését megakadályozták.

Árpavásár Galgócon. A f. termelési idényben az árpa minőségileg is kitűnően sikerült, ebből magyarázható azon nagy érdeklődés, melyet a termelők és kereskedők a hirneves tót árpa termelési vidéknek egyik központján rendezett árpavásár iránt tanúsítanak. Galgóce a f. évtől kezdve állandó piaca lesz a felvidéki árpának. Bejelentési izek és lakások a nyitra-megyei gazdasági egyesület titkári hivatalánál Nyitrai rendelhetők.

Irodalom.

Horváth Józsefnek, a nyitrai kir. törvényszék nagyközöltésű bírójának „A magyar hon-polgár jogai és kötelességei” című műve a szerzőnél még mindig kapható. Ezen hasznos művet, melyből mindenki különböző viszonyok közt megbízható útmutatást és tanácsot szerezhet, olvasóinknak kiváló figyelmébe ajánljuk. Kiemelendőnek tartjuk különösen, hogy a szerző nemcsak az összes köz- és magánjogokat, hanem az adókat, az egyenértéket, a regálé-nyílt, az iskolák rendezésére vonatkozó törvényeket, az általános hadkötelezettséget is részletesen tárgyalja, miért is ezen műből bárki gyorsan s minden utóajlás s költségek nélkül szerezhet alapos felvilágosítást. Tekintve azt, hogy e kiváló munka nem csupán az ismeretkört tágitja, hanem az élet számos kérdéseiben nélkülözhetetlen útmutatóul szolgál, ügyvédet pótol, tanácsot, felvilágosítást nyújt a legbonyolultabb és a nagyközönség előtt ismeretlen, gyakorlati kérdésekben, azért nem tudjuk eléggé ajánlani olvasóinknak. A mű megrendelési ára ajánlott postai megküldéssel 2 ft 70 kr., mely összeg

postautalvánnyal a szerző címére, Nyitrai elözetesen küldendő.

Előfizetési felhívás tizenkét lnyvi, kö-következő című munkára: „A liberalizmus szelleme” (megjelenik szeptember elején). — Soha sem haladhatott a liberalizmus szekeré magyar barátaiban, mint épen most. Prónóson bírósági vált mondása, hogy a szédelges piaci lármák korszakában élünk, nálunk már virágzik és az a régi közmondás: mundus vult decipi, a világ szereti a csalódásokat, naponként teljesedik. De azért a kor szellem, az idők kereké gyorsan halad. Veszedelemes dolog az idők szellemével szembe állni, mert ez némileg azt jelentené, hogy a népakarat hatalmas kiáradott folyamával szembe uszunk. A ki az idő forgó kerekének föntől megragadja, könnyen esontörést szenvedhet; mindenesetre pedig nagyon kevés azoknak száma, kik az idő kerekének forgását lassabbá tenni vagy épen megállítani képesek. Megvalljuk, nem tartozunk ezen szerencsés emberek közé, de mégis szabad felvetni a kérdést, miből van készíttve az időnek gyors forgású kereké? Hogyan vannak szerkesztve azok a fentők? És milyen az az irány, mely felé a liberalizmus szekeré halad? Ezen kérdésekre csak úgy felelhetünk, ha alaposan megismerjük a liberalizmus szellemét eredetében, fejlődésében, virágzásában és gyümölcseiben. Nem fogunk egyetlen uton járni: mert a liberalizmus csaknem minden európai államban virágzóban van, s bő anyagot szolgáltat az elmélkedésre. Aztán vannak lelkes, értelmes emberek, kik eme haladás alkotó részeit régóta gondos figyelemmel kísérik és tapasztalataikat feljegyzik. Ezen közkincsből a lehető legjobbat egybeállítani és a minden rangú és rendű keresztény olvasók épülésére egy esokorba fűzve bemutatni, elhatározott célja a fenn nevezett munkának, mit kellő pártolás reményében közrebocsátani szándékozunk. Azért mely tisztelettel kérjük a keresztény olvasó közönséget, legyen szives pártolással eme korszaki és nagyon szükséges mű gyors megjelenését előmozdítás által lehetővé tenni. Előfizetési ára csak egy forint, mit egyenesen adálthoz vagy tetszés szerint a helybeli püspöki liceum nyomdászá, Papp Györgynek kezébe kérünk f. é. aug. hó végéig beküldeni. Bek e Antal, keszegyházi kanonok.

CSARNOK.

A német lovagrend.

Vilmos főnk a német lovagrend nagy mesterének elhunyt alkalmából érdekesnek tartjuk feleleveníteni egyet-mást a rend történetéből és mai állásáról.

A német lovagrend egyik maradványa a keresztes háborúkban alakult lovagrendeknek. Harom katonai szerzet jött létre a lovagvilág akkori virágzású korszakában t. i. a máltai v. johanniták, a templáriusok és a német lovagrend. A rend tagjainak kötelessége volt szigorú katonai fegyvelm, szerzetesi élet, kötelességgel a célbátusra, közös háztartás, közös imák stb. Katonai feladatok pedig főképp abban pontosult össze, hogy háboruba mentek a nagy mester vezérlete alatt, a szentföldön elfoglalt várak vagy az utasok, özvegyek és árvaik megvédelmezése. A középkor hitbuzgóját illette ropant kinekeset halmozott össze a német lovagrend tulajdonában; fejedelmek, főnemesek egymással versenyeztek a német lovagrend gazdagításában, úgy, hogy ezeknek Palesztina elvesztése után is egész fejedelemségek voltak birtokukban. Legnagyobb virágzását a rend 15. században érte el, mikor évi jövedelme 10 millió tallerra becsültetett. Ismeretes, hogy 1526-ban a német rend nagymestere Albert hitehagyott lett s esatlakozván az épen akkor keletkezett reformációhoz, megalapította a mai Poroszországot. A katolikus valláshoz hű maradt rend elhagyván zarátkot, várakat, Württembergbe vonult vissza és birtokainak töredékéből tartotta fen magát e rend mindaddig, míg azt I. Napoleon a diadalmos világhódító 1809-ben el nem törölte.

Az osztrák uralkodóhoz azonban megmenteni akarván a fényes történeti múlttal díszekvő hagyományt, tartományaiában visszaállította a rendet és a nagymesteri mel-tóságot maga az uralkodó tartotta fen magának, és a császári ház egy főhercegére ruházta át. A rend két kormánytartományra oszlik (baillie) és pedig az ausztriai és az Fetsch mellekire.

A rend mai kötelességei közé tartozik kórházakat, iskolákat és szegényházakat fentartani. Háboru eseten pedig saját költségkőn egészségügyi csapatokat állítanak fel, ápolónőket fogadnak fel, különösen számos irgalmas nőver lépett velők szorosabb

kapocba, kik a háboru sebesültjeit ápolják. Mindnyájunk előtt ismeretes és élénk emlékezetben van még azon egészségügyi csapat, melyet az ausztriai német-lovagrend a legutóbbi szerb-bolgár háborúban mindkét hadakozó fel taborában felállított s a nem egyesült vallású harcokos és fejedelmek tet-szeset és halálját a legnagyobb mérvben kivívta.

A ki a német lovagrendbe felvételt akar, kell hogy legyen: ősnemes származású (8 apai és 8 anyai nemes ősi); testre nézve egyenes, nem sorvadásban vagy titkos betegségekben szenvedő; más uralkodónak, mint az osztrák császárnak s magyar királynak hadi vagy állami szolgálatában nem állhat; akire családja bármilyen módon rászorul a rend tagja nem lehet. Kizáratik a rendből, akinek oly veszedelmes ellenségei vannak, hogy tőlök a rend érdeke is csorbít szenvedhet. Annára vagyonosnak kell lennie, hogy legalább addig tartsa fen magát sajátjából, míg a rend egy commendát (évi 5—15000 frt) számára nem utalványozhat. Egy évi noviciátust tart és a rendben holtig megmaradni tartozik.

A rend nagymesterének címe „főtisztelendő”, mely minden más világi vagy eszladi címet megelőz.

A rendbe való felvételt a novicius így esedezik:

„Főtisztelendő és fenséges uram! Főtisztelendő és fenséges lovagok és rendi lelkészek! Isten, Boldogságos Szűz Mária nevében és leltem üdvére kérem, vegyenek fel a dicső és hatalmas német lovagrendbe.”

Mire a nagymester így válaszol: „A főtisztelendő kaptalan ugymint magam is kegyesen meghallgattuk kérelmedet, de a rend neked csak vizet, kenyert és alázatos ruhát ígér. Ha azonban jobb sorsban részesülnél köszönd az Istennek, B. Szűz Máriának és dicső, hatalmas rendünk irgalmának.”

Erre a novicius celibatust és testének szeplőtelenességét, vagyontalanságot, engedelmességet és hű eget, Istennek, Szűz Máriának és a nagymesternek ígér és a „lovagok induloja” hangjait mellet lovagga üttetik. Kardját és leoldott sarkantyúját előbb megadja a pap. A mise alatt a nagymester kihuzza a novicius kardját és háromszor szeliden ut lapjával az ujanc fejére és vállaira e szavakkal: „Isten, Szűz Mária és Sz. György tiszteletére törd el ezt, és soha semmi többet. Jobb lovagnak lenni, mint eszló-nak.”

A rend tagjai, mint a felvétel is mutatja, csupán katolikusok lehetnek. A nagymester örökös tulajdonosa a 4. számú (bécsi) gyalogezrednek „Hoch und Deutschmeister.”

1871 óta azonban egészségügyi szolgálattal teljesítése az a monarchia egyéb fi-

és nőtágjai is felvehető a rendbe, kik Marianusoknak nevezetnek, évenként 25 frtot a rend céljaira fizetnek. Jelvényök feketén zománcolt hosszakús kereszt, s ennek elő-részen fehér zománcú zezéppajzsban vörös kereszt látható e felirattal: „Ordo Teut. humanitati”. A rend jelenleg a kezünkkel levő utolsó kimutatás szerint 15 fogadalmas lovagot, 6 tiszteletbeli lovagot és 48 papot (Troppauban és Lanaban [Tirol]), kik részint a rend plebánián lelkészkednek, azon kívül 146 ápoló-testvert számlál. A lovagok ünnepeles alkalommal vertet, fehér köpenyt fekete kereszttel viselnek. Pajjaik fekete talárist, s az irgalmasok módjára szíjat viselnek öv gyanánt, azonkívül a fent-nevezett fekete zománc-keresztet, melynek azonban felő szára a zárdák laikus testvé-reinél (fraterek) le van törve, úgy hogy inkább egy T betűhöz hasonlít.

A rend jövő nagymestere Jenő főherceg, Frigyes kir. herceg és Krisztina spanyol regens királynő testvére. A nagymester személyére a rend vagyonából jelentékeny jövedelmet húz.

Megemlítjük még, hogy e rend a középkorban Magyarországon is el volt terjedve. Birtok a Bárcaságot, övek volt Nyén-Keresztvár (Kreuzburg) Erdélyben, továbbá Brassó, Törösvár, Marienburg (Földvár mellett) és még a múlt század elején az összes jászkon kerületek.

Törvényszéki csarnok

A pozsonyi kir. ítélő-tábla által elintéztet perek jegyzéke.

Molecz Janosnak, Galbavi József és t. elleni számadási perben. — a. 1-50 bir. végzés helyben-hagyva. — Vtko Teréz és t-nak, Neumann Rezső elleni végrehajtási ügyben. — az 1-50 bir. végzés helyben-hagyva. — Magát Józsefnek, Weisz Jakab és társa ellen 1260 ft vet-lár iránti perben. — az 1-50 bir. végzés helyben-hagyva. — Simovics Rezső által Szakolcán gyakorolt italméresi ügyben. — az 1-50 bir. it. helyben-hagyva.

A nyitrai kir. törvényszék által 1894 évi július 28-án elintéztet polgári perek jegyzéke.

Prezent Izidorának, Stux Adolf ellen 733 ft 21 kr iránti perben. — alperes köteles felperesnek 252 ft 11 krnyi összegét kifizetni. — Schwarz Jakab és t-nak, dr. Szulyovszky Dezső ellen 1862 ft 50 kr iránti végrehajtási ügyben. — felperesek keres-tükkel elutasítva. — Vimmer Lipóznak, Barlach Károly ellen 2577 ft 53 kr iránti perben. — felperes keresetének helyadva. — Grobe F. és társának, Engel Miksa ellen 796 ft 25 kr iránti perben, felperes keresetének helyadva. — Szirányi György felperesnek, Klopfer Mihály elleni bírtokperben. — felperes keresetének helyadva.

Felelős szerkesztő: dr. Tóth János.
Kiadó és laptulajdonos: Huszár István

→ Alapított 1869-ben. ←

Nyitrai Népbank mint részvénytársaság

Elfogad betéteket 5%-től kamatozás mellett, kamatadó levonása nélkül;

leszámitol váltókat, betéti könyvecskéket;

kölesönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra 17½ évre 10%-al;

előleget ad arany- és ezüstnemekekre, sorsjegyek-, részvények- és másnemű értékpapirokra;

elad és vesz mindennemű értékpapirt napi árfolyamban;

elfogad biztosításokat tűzkar ellen a „Bécsi” biztosító társaság képviselőiben.

Felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

Az igazgatóság.

→ Székháza: Városháztér 3. sz. ←

A magas kormány kezdeményezése folytán 3,000,000 frt alaptőkével alapított

Hungária műtrágya-, kén-sav- és vegyi ipar részvény-társaság

ajánlja saját gyártmányu, tiszta kén-savval feltárt olismert kitanó minőségű műtrágyáit; csontliszt-, spodium-, ammoniak és ásványi superphosphatokat, párolt csontlisztet,

THOMAS-SALAKOT,

chilisalétromot, kén-savas kalit és ammoniakot; különlegességeket, mint: szőlő-, répa-, rét-, kender- stb. trágyát és mindennemű egyéb műtrágyát. — Talaj-elemzések díjmentesen eszközöltenek. — Felvilágosítással és árjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája: VI., Váci-körút 21. sz. (Iparudvar), hová a levelek és megrendelések intézendők. — Telefon-szám 882.

Nyomatik a kiadó Huszár István könyvnyomdájában Nyitrai.

Mindennemű műtrágya.

Thomas-salak.